

ZUID-HOLLAND

Concept verkiezingsprogramma 2023 - 2027

Hoogheemraadschap Delfland

**VEILIG, BETAALBAAR
EN SCHOON!**

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	3
<i>Waterschap is de samenleving.....</i>	<i>3</i>
<i>Kernwaarde en onze vier beloften.....</i>	<i>4</i>
Veilig water.....	6
Schoon water	8
Voldoende water	10
<i>Exoten.....</i>	<i>10</i>
<i>Industrie.....</i>	<i>10</i>
Betaalbaarheid en organisatie.....	12
Duurzaamheid.....	13
<i>Water over de grens.....</i>	<i>14</i>
<i>Internationale samenwerking.....</i>	<i>14</i>
Samenvatting.....	16

INLEIDING

Samen leven met water, want zonder water geen samenleving. Water is essentieel voor leven. Voor inwoners en ondernemers en voor de flora en fauna die in onze regio volop aanwezig is. Het CDA voelt zich verantwoordelijk voor een goede waterbalans; niet te veel en niet te weinig. En schoon. Voor nu en voor de toekomst van onze kinderen.

Het waterschap is Nederlands oudste vorm van een bestuur en internationaal geroemd. De noodzaak van samenwerking stond eeuwenlang voorop. Zonder samenwerking houdt niemand droge voeten in onze rivierendelta. Dankzij de waterschappen kunnen we tijden van droogte overbruggen. Natuur, land- en tuinbouw, recreatie en bewoning komen steeds dichterbij elkaar en het veranderende klimaat eist intussen meer ruimte voor water. Ook brengen betere meetmethodes meer afvalstoffen aan het licht. Dit alles vraagt om een antwoord, meer dan ooit in samenwerking met inwoners, organisaties en overheden.

Nederland is een goed draaiende economie en ligt voor een groot deel onder de zeespiegel. Goed waterbeheer is van levensbelang. Voor mensen, organisaties, bedrijven, banen en vrije tijd. Voor een redelijke prijs maken de waterschappen Nederland al eeuwen klimaatbestendig. Daarom staat het CDA meer dan ooit achter goed functionerende waterschappen!

Waterschap is de samenleving

Het waterschap richt zich op haar kerntaken, zoals veiligheid, voldoende zoet en schoon water. Daarnaast gaat Delfland in gesprek met de omgeving: inwoners, ondernemers, natuurorganisaties, gemeenten, provincie, rijk, recreanten, tuinders en agrariërs.

Tot de kerntaken behoort het reguleren van de gevolgen van de klimaatveranderingen. Denk hierbij aan meer en hevige neerslag, periodes van droogte, storm en de opwarming van de aarde. Meer dan voorheen is samenwerking en afstemming absoluut noodzakelijk om maatregelen inzichtelijk en uitvoerbaar te maken.

Het CDA vindt het belangrijk dat de waterschappen open in de samenleving staan. Wij willen een waterschap dat -vanuit haar eigen vakbekwaamheidsruimte geeft aan de deskundigheid en betrokkenheid van inwoners, wetenschappers en ondernemers. Vaak hebben zij innovatieve kennis in huis en interessant initiatief. De CDA-fractie luistert naar belanghebbenden, stuurt op het juiste evenwicht tussen lange en korte termijn visie, betaalbaarheid en doelen.

Kernwaarde en onze vier beloften

Huidige en nieuwe generaties bepalen voor een groot deel het handelen van CDA-fracties in het waterschapsbestuur. Zorg voor natuur en cultuur hoort hierbij. Democratisch waterbeheer is voor het CDA menens. Daarom doen we vier beloften:

Nu doorgaan met de uitdagingen vanuit de klimaatverandering.

Delfland is dé partner van gemeenten, provincies en kabinet als het gaat over klimaatverandering (veilig), circulaire economie (schoon water) en beschikbaarheid:

- Wij willen dat er meer natuur en water komt in de bebouwde omgeving. Dit is goed voor de sponswerking van de bodem, biodiversiteit en verkoeling tijdens hete zomers.
- Klimaatverandering gaat sneller dan verwacht. De extreme buien die voorspeld waren voor over 30 jaar, vallen nu al, kijk maar naar Valkenburg. Daarnaast zijn er steeds meer droge zomers. Het CDA vindt dat waterschappen, samen met gemeenten en provincie, het voortouw moeten nemen om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.
- Het CDA wil afvalwater gebruiken voor duurzame energieopwekking en energiebesparing, door gebruik te maken van restwarmte en produceren van Groen Gas. Daarnaast willen we grondstoffen uit afvalwater hergebruiken. In afvalwater zitten veel stoffen zoals fosfaat, stikstof, cellulose, alginaat, bioplastics en CO2 die gerecycled kunnen worden..
- Het CDA wil dat het Hoogheemraadschap van Delfland in 2030 energieneutraal en volledig circulair is.

Zorgvuldig omgaan met financiën en waterschapsbelasting.

Waterschappen zijn nu al de meest efficiënte en effectieve overheid. Dat moet zo blijven. Het CDA blijft staan voor betaalbaarheid van waterschapstaken en lage lasten voor inwoners. Anderzijds moet het werk wel goed gedaan kunnen worden,. Dus focus op wettelijke taken en kijken wat nog efficiënter kan. Het CDA streeft naar een lagere schuldenlast van Delfland, zodat de rentelast omlaag kan en geld over blijft voor de taken van Delfland. Sober en doelmatig blijft dus het devies.

De eeuwenoude noodzaak tot samenwerken tussen samenleving, natuur, bedrijvigheid, landbouw, stad, recreatie en bewoning blijft.

De tijd dat het waterschap in de luwte kon blijven opereren is voorbij. Zeker met de invoering van de Omgevingswet moet Delfland voortaan actief overleggen met andere overheden. Het waterschap hoeft niet te concurreren met gemeenten of rijk, maar werkt samen en vult aan.

De tijd dat het waterschap in de luwte kon blijven opereren is voorbij. Zeker met de invoering van de Omgevingswet moet Delfland voortaan actief overleggen met andere overheden. Het waterschap hoeft niet te concurreren met gemeenten of rijk, maar werkt samen en vult aan.

Samenwerking met alle relevante partners is efficiënt en effectief. We kijken ook naar onconventionele vormen van samenwerking zoals met natuurorganisaties, ondernemers en kennisinstellingen.. De aandacht van het waterschap ligt bij de glastuinbouw, de stad, het platteland, bedrijvigheid, recreatie en de natuur. Niet of-of, maar en-en. Ieder gebied binnen Delfland heeft eigen kenmerken. Voor de verbinding tussen gebieden en thema's, wil het CDA kennis en kunde voor waterbeheer in het stedelijk gebied verstevigen.

Het CDA koestert het [culturele erfgoed van de waterschappen](#).

De bestuursstijl van het waterschap is open en naar buiten gericht.

Wat goed is voor de samenleving, is ook goed is voor het individu, vindt het CDA. Dat betekent voor Delfland dat zij haar taken deze altijd in samenspraak met betrokkenen invult. Bijvoorbeeld door als waterschap de waterveiligheidsopgave te schetsen en de ruimtelijke inpassing vervolgens met de omgeving te ontwerpen. Communicatie met direct betrokkenen is belangrijk. Medewerkers en bestuurders van het Delfland zijn ambassadeurs van het waterschapswerk. Zij dragen uit wat het waterschap doet, waar het voor staat en wat de doelen zijn.

Het CDA wil dat het waterschap samen met de omgeving zijn taak oppakt. Alleen dan kun je rekening houden met de vele karakteristieken van het gebied, zoals duinen en dijken, glastuinbouw en veenweide, recreatie, steden en dorpen. Ieder gebied heeft zijn eigen waarden. Daar waar bewoners en bedrijven taken zelf kunnen oppakken, wil het CDA dat stimuleren. Participatie en initiatieven faciliteren we.

VEILIG WATER

Delfland zet veiligheid voorop. Voorkomen of beperken van de gevolgen van overstromingen is prioriteit nummer 1. Dat kan de komende jaren met dijkverzwaringen en meer natuurlijke inrichting van het gebied, waarin water kan worden vastgehouden of zonder grote gevolgen kan overlopen. Veiligheid voor de inwoners blijft hierbij te allen tijde het uitgangspunt.

CDA wil werken aan een veerkrachtig en robuust watersysteem dat de gevolgen van klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling aan kan.

Delfland beheert ruim 400 km aan dijken en kades. Die moeten op orde blijven of versterkt worden. Hierbij is het Deltaprogramma Waterveiligheid uitgangspunt. Veiligheid voor mensen en dieren die achter de dijk leven. Veilige dijken zijn ook van groot economisch belang. Dijkversterking in combinatie met meer ruimte voor water en het benutten van kansen voor andere functies, zoals wonen, recreatie en natuur. Het CDA wil de bewoners optimaal betrekken bij de inrichting van het gebied. We zijn daar al mee begonnen!

Mede door toenemende stormen is de natuurlijke uitstroom via de rivieren kwetsbaar. De capaciteit van de uitwaterende sluisen en gemalen moet Delfland waar nodig aanpassen.

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden willen we de Kaderrichtlijn Water-maatregelen (KRW) en het recreatief medegebruik zo veel mogelijk combineren, onder de voorwaarde dat iedere betrokken partij haar eigen financiële verantwoordelijkheid neemt. We leven in één van de veiligste rivierdelta's ter wereld en dat willen we graag zo houden.

Dit betekent concreet:

- Het waterschap werkt actief aan het waterbewustzijn van de bewoners en andere belanghebbenden.
- Bij het oevers- en kaden programma worden KRW-inrichtingsmaatregelen en recreatief medegebruik benut.
- Met andere overheden zetten we in op het voorkomen van blauwalg om zo de kwaliteit van het zwemwater in hete zomers te bevorderen.
- De watersystemen worden kosteneffectief, robuust, veerkrachtig, klimaatbestendig en ecologisch verantwoord ingericht.
- Maximaal inzetten op innovatieve technieken.
- Vanwege de verwachte zeespiegelstijging heeft de hoogte en sterkte van de primaire dijken de hoogste prioriteit.

- Het CDA wil verder investeren in het bufferen en gecontroleerd vasthouden van (zoet)water. Dit kan door het creëren van voldoende berging van water, met name in het Westland. Ook dijken van de rivieren, kanalen en waterpartijen in stedelijk gebied zullen hiertoe verder moeten worden verzwakt. Een aandachtspunt is ook het op diepte houden van de watergangen door bijvoorbeeld het baggeren voor een goede afstroming van het water. Baggeren in combinatie met het in stand houden van de vaarfunctie en ecologie heeft daarbij onze voorkeur.
- Nieuwbouw kan alleen als er voldoende wateropvang en groen bij komt.
- We stimuleren dat schoolpleinen veranderen in groene speelparken.
- Het CDA vindt het van groot belang dat de calamiteitenprogramma's en -scenario's voor waterveiligheid en wateroverlast door de verschillende overheden up-to-date worden gehouden en regelmatig worden geoefend.

SCHOON WATER

Per dag spoelen wij ongeveer 130 liter water per persoon door het riool. Delfland zorgt dagelijks voor de zuivering hiervan en van het afvalwater van bedrijven. We moeten streven om de kosten van het verwerken van afvalwater voor de burger verder te verlagen en tegelijkertijd de kwaliteit op peil houden. Dat kan ook door het produceren van energie en grondstoffen uit afvalwater.

Schoon oppervlaktewater is nodig voor bewoners in de stad, voor land- en tuinbouw en voor planten en dieren. Het CDA wil een gezond leefmilieu en daarom een verdere verbetering van de waterkwaliteit, met de nadruk op preventie. Wat er niet in komt, hoeft er ook niet uit. Verbeterde innovatieve technieken en gedragsverandering helpen hierbij.

Uitdaging voor de komende jaren is het sluiten van kringlopen in de waterketen en het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater, evenals het verminderen van de hoeveelheid slib. Daartoe werkt het waterschap samen met anderen aan innovatieve technieken, zoals opwekken van groen gas. Duurzaamheid en doelmatigheid gaan hierbij hand in hand. 'Nieuwe' verontreinigingen, zoals medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën staan de komende jaren hoog op de agenda. Voorkomen moet worden dat deze stoffen via het afvalwater in het oppervlaktewater terecht komen. Hiertoe wordt ook in Europees verband samengewerkt; verontreinigingen in het water kennen vaak geen grenzen. Daarnaast verkennen waterschappen de mogelijkheden om met nieuwe technieken op de zuivering medicijnresten en andere ongewenste stoffen te verwijderen. In Delfland kennen we hier al goede voorbeelden van.

Het CDA wil dat de waterschappen blijven werken aan natuurlijk en ecologisch gezond water. Het is in ieders belang dat planten en dieren in het water kunnen blijven leven.

We vinden het daarom bijvoorbeeld belangrijk om watergangen, conform de Europese kaderrichtlijn water, duurzaam in te richten en zo nodig vispassages aan te leggen. Dit zorgt, behalve voor meer waterberging, voor een grotere variatie aan flora en fauna, gezonde populaties en een gezonder milieu. Daar kunnen bewoners en recreanten vervolgens van genieten. Schoon grond- en oppervlaktewater is bovendien een duurzame bron voor de drinkwatervoorziening.

Dit betekent concreet:

- Samen met gemeenten wordt gewerkt aan een betere afstemming tussen de riolerings- en zuiveringstaak.
- Daar waar nog gemengde rioolstelsels liggen, wordt schoon regenwater (in samenwerking met gemeenten) afgekoppeld en niet langer afgevoerd naar de rioolwaterzuivering. Dit met het oog op de frequentere

en hevigere buien door klimaatverandering. Een goede stap is het ontkoppelen van regenpijpen.

- Er wordt actief naar duurzame oplossingen gezocht voor afvalwater.
- Samen met inwoners en andere partners moet een bronaanpak worden ontwikkeld om medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën uit het oppervlaktewater te houden.
- Het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater, zoals groen gas en cellulose.
- Met de agrarische sector werkt het waterschap samen om de emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te minimaliseren.
- In stedelijk gebied worden terreinbeheerders en bewoners door het waterschap gestimuleerd om chemievrij onkruidbeheer toe te passen.
- Met de zorgsector wordt samengewerkt om de hoeveelheid medisch/chemisch afval dat in het afvalwater terecht komt, te reduceren.
- Schadelijke invasieve exoten bestrijden we.

VOLDOENDE WATER

Het CDA zet zich in voor een zorgvuldig gebruik van water door iedereen. Maatregelen om water vast te houden zijn nodig, evenals innovaties van watertoediening en hergebruik van water om verspilling tegen te gaan. Ook moet er aandacht zijn voor het benutten van wateropslag in de bodem en meer ruimte voor water, om zo extra opslagcapaciteit te hebben voor opvang bij heftige buien en voor reserve bij droogte.

Delfland moet zich inzetten voor een goed en robuust waterbeheer om bij dreigende wateroverlast snel water af te voeren. Ook zal er meer ruimte nodig zijn voor waterberging in zowel stedelijk gebied als het buitengebied. Meer groen (zoals groene daken, schoolparken) en vasthouden van water leidt tot verkoeling, betere ecologie en tegengaan van hittestress. Samen met gemeenten wil het CDA actieve oplossingen creëren en faciliteren voor de reductie van verhard oppervlak in de bebouwde omgeving.

Het CDA vindt dat het recreatief medegebruik moet worden benut en gestimuleerd, zodat bewoners plezier beleven aan het water. Dit wordt onder andere in overleg met de belangenverenigingen (sportvissers, gilden en recreatievaart) vastgelegd en uitgevoerd, zodat iedereen kan genieten van onze watergangen en plassen en weet waar hij of zij zich aan te houden heeft.

Delfland werkt mee aan het op peil houden van de drinkwatervoorziening en het beschermen van de drinkwatervoorraad in de ondergrond. Om de economische en ecologische waarde van de gronden in de kustgebieden te behouden, zetten we ons in om de verzilting tegen te gaan. Deze neemt toe door de zeespiegelstijging en bodemdaling. Voldoende beschikbaarheid van zoet water is van essentieel belang voor de agrarische sector in onze delta. Goed samenwerken met o.a. Rijkswaterstaat en andere waterschappen is hiertoe een randvoorwaarde.

Exoten

Door import en gebruik in particuliere vijvers verstoren exoten steeds meer het ecosysteem in het oppervlaktewater. Exoten belemmeren de wateraankomst en afvoer, ondermijnen de dijken en verstoren het recreatief gebruik van het oppervlaktewater. Vroegtijdige signalering en aanpak is nodig om de gevolgschade te voorkomen en de kosten te beperken.

Industrie

Verschillende bedrijfstakken maken gebruik van oppervlaktewater voor hun productieproces. Hiervoor is voldoende en schoon water een randvoorwaarde. De kwaliteit van het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen kan door

geavanceerde procesregelingen steeds beter worden beheerst. Hierdoor is het ook steeds beter geschikt als industriewater.

Dit betekent concreet:

- Bij inrichting van stedelijk gebied dient aandacht te zijn voor tijdelijke opslag van water in de vorm van aanleg van waterpleinen en verlaagde aanleg van de straat.
- Verdroging van natuurgebieden gaan we tegen door meer vasthouden van water en beter omgaan met stuwen in het gebied.
- Tegen hittestress is meer ruimte voor water en groen in het stedelijk gebied nodig, wat als neveneffect ook de leefbaarheid, ecologie en noodzakelijke berging van water heeft.
- Het gebruik van groene daken, groene schoolpleinen en waterbergingen, zoals watertonnen, in woonomgevingen willen we stimuleren, o.a. door uitbreiding van de stimuleringsregeling.
- Het bevorderen van Rainlevelr bij tuinders, zodat flinke hoosbuien goed opgevangen kunnen worden.
- Het faciliteren van recreatief medegebruik van watergangen en plassen.
- Gevolgschade door exoten zoals de Amerikaanse rivierkreeft beperken door een vroegtijdige aanpak en te werken aan bewustwording van dit probleem bij het grote publiek met een verbod op import en handel van exoten o.a. via detailhandel. Ook proeven met afvangen zijn nodig naast een lobby bij het Rijk om het vangverbod op te heffen.
- Samen met gemeenten, provincies en het Rijk eraan werken dat er, ook in periodes van grote droogte, voldoende zoet water beschikbaar is in de regio.

BETAALBAARHEID EN ORGANISATIE

Het CDA wil dat er doelmatig en verantwoord met uw geld wordt omgegaan. Dat betekent dat we transparant willen zijn: wat geven we waaraan uit? Dat moet voor iedereen zichtbaar zijn. Rekeningen mogen niet worden doorgeschoven naar 'later'. Als de inkomsten niet toereikend zijn om alle plannen te betalen, zullen ambities moeten worden bijgesteld, uitgesteld of soberder uitgevoerd. Maar nooit ten koste van de veiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit.

Het CDA is gebrand op een doelmatig, doeltreffend en rechtmatig handelend bestuur. Het CDA hanteert het principe dat de gebruiker en diegenen die de kosten veroorzaken hier voor betalen. Aanpassing moet leiden tot een betere ondersteuning om uitdagingen als klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie verder te brengen.

Dit betekent concreet:

- Bij investeringen durven waterschappen nieuwe modellen te ontwikkelen, bijvoorbeeld door een rioolwaterzuiveringstaak te zien als bron voor grondstoffen en energie (circulaire economie). Wij schuwen discussies over een verdienmodel voor waterschappen hierin niet. Daar waar dit door wet- en regelgevingen beperkt wordt, zoekt het CDA de landelijke overheid op om dit te veranderen. Inkomsten komen dan altijd weer ten goede aan de samenleving.
- Om voldoende investeringen te kunnen blijven doen, streven we constant naar hogere efficiëntie en kostenbesparing. Het CDA vindt dat er zuinig met middelen moet worden omgegaan.
- De schuldenlast van Delfland moet verder omlaag.
- Lastenverzwaring en tariefstijging moet zoveel mogelijk beperkt worden, al is een discussie hierover nooit te voeren zonder de vraag te stellen welke kerntaken het waterschap moet uitvoeren.
- Solidariteit staat hoog in het vaandel, maar ook dat de kostenveroorzaker betaalt.
- Vanuit de gedachte 'meer samenleving, minder overheid' werken we aan een efficiëntere organisatie, waarbij aansluiting met de samenleving centraal staat.
- Door de koppeling met andere projecten in de openbare ruimte, 'werk met werk' maken, zorgt Delfland voor kostenreductie en toename van de kwaliteit van de leefomgeving.
- Om het voorziene tekort aan technisch personeel het hoofd te bieden, wil het CDA stevig inzetten op het werven van goed en gemotiveerd personeel. Dit kan door uitdagende projecten te doen, goede ontwikkelingsmogelijkheden te bieden en het salarishuis op orde te houden.

DUURZAAMHEID

Het CDA is voor duurzaam waterbeheer. Waterschappen zetten zich actief in voor het behoud van grondstoffen en schoon water in een gezonde natuur met voldoende biodiversiteit. Beheren en beheersen zijn niet voldoende. Om een betere samenleving achter te laten zijn inspanning, creativiteit en innovatie nodig.

Uitgangspunten daarbij zijn een optimale balans tussen mens en aarde met de nadruk op de circulaire economie en behoud van grondstoffen.

Het CDA zet door onderzoek en de toepassing van nieuwe technieken in op terugwinning van grondstoffen. Bij de huidige wijze van zuiveren gaan belangrijke grondstoffen verloren, zoals fosfaat en stikstof. Daarnaast zijn bio plastic en cellulose stoffen die we kunnen hergebruiken als grondstof. We moeten ons richten op volledige circulariteit van het Hoogheemraadschap van Delfland.

De waterschappen leveren een belangrijke innovatieve bijdrage aan de energietransitie. Al meer dan 40 jaar gebruiken waterschappen zuiverings-slib voor het opwekken van energie door vergisting. Met deze ruime ervaring zijn verschillende zuiveringen uitgebouwd tot energiefabrieken.

Het CDA zet in op gezuiverd en schoon water dat probleemloos kan worden gebruikt door agrarische bedrijven, industrie en voor recreatie, en vooral voor de bereiding van drinkwater. Door samenwerking met andere overheden, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven lossen we problemen gezamenlijk op. Dit allemaal vanuit het landelijk 'Deltaplan Waterkwaliteit en zoetwater'.

Uit onderzoek bij zorginstellingen, rioolwaterzuiveringen en het oppervlaktewater blijkt dat er resten van geneesmiddelen en andere natuurvreemde stoffen in het watermilieu terecht komen die niet worden verwijderd of afgebroken. Het RIVM heeft aangegeven dat het watermilieu hierdoor wordt beïnvloed of zelfs wordt verstoord. Hoewel het effect op lange termijn nog moeilijk is te voorspellen, vindt het CDA dat gezamenlijk met betrokken partijen (producenten, verstrekkers, gemeenten en waterschappen) moet worden gewerkt aan oplossingen. Naast aanpak aan de bron is het toevoegen van een aanvullende zuiveringstrap bij de rioolwaterzuiveringen noodzaak.

Doordat het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen steeds schoner wordt en constanter is van kwaliteit, is het ook steeds beter geschikt als industriewater. De rioolwaterzuiveringsinstallatie als (industrie)waterfabriek

vindt mede daardoor steeds meer opgang. Een aanvullende trap voor verwijdering van resten van geneesmiddelen kan kansen bieden voor de afzet van het gezuiverde water voor industriële toepassingen. Voor de toekomst kan dit betekenen dat de locatie van een rioolwaterzuivering mede wordt bepaald door de mogelijkheid van de afzet van het schoon water aan de industrie.

Water over de grens

Water trekt zich niets aan van landsgrenzen en Nederland heeft als benedenstrooms gelegen land bij uitstek belang bij een aanpak van waterproblemen op het niveau van grensoverschrijdende stroomgebieden.

Schoon water in de grensoverschrijdende rivieren en waterlopen, hoogwaterbescherming voor Nederlanders in de regionale riviersystemen en klimaatverandering zijn onderwerpen die de waterschappen met de Europese partners verder op moeten pakken. Denk hierbij aan het waarborgen van veiligheid en voorkomen van overlast bij hoogwatersituaties zoals deze zich de afgelopen jaren regelmatig hebben voorgedaan.

De toenemende perioden van droogte en watertekorten vragen om nieuwe oplossingen en een gebiedsgerichte aanpak op stroomgebiedsniveau, waarbij de grens geen belemmerende factor mag zijn.

Internationale samenwerking

De waterschappen delen de eigen kennis en expertise ook met andere landen om het waterbeheer aldaar op orde te krijgen. Ze worden hierin financieel ondersteund door het Rijk. De waterschappen leren hier ook zelf van en vergroten zo de eigen innovatiekracht. Voor medewerkers is het een kans om nieuwe ideeën en ervaringen op te doen, waar het Delfland weer van profiteert. Het maakt het Delfland tot een aantrekkelijke werkgever

Dit betekent concreet:

- Omgaan met klimaatveranderingen is de centrale duurzaamheidsopgave.
- Het CDA vindt dat 'hinderende wet- en regelgeving' nog steeds een aandachtspunt. Denk hierbij ook aan het transport van voedingsstoffen naar gebieden waar deze voor de bodemvruchtbaarheid gewenst zijn.
- Het CDA vindt dat het voor de productie en afzet van herwinbare producten samengewerkt moet worden met meerdere waterschappen, zodat professionele verbeteringen en kwaliteitsbewaking goed kunnen plaatsvinden.
- Het CDA zet in op waterschappen als energieleveranciers, voor het grootste deel voor eigen gebruik. Naast energiebesparing op alle

waterschapswerken optimaliseren we de opwekking en levering van duurzame energie.

- Het CDA wil dat medewerkers zich ontwikkelen in nieuwe technieken en technologie.
- Dat waterschappen 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen' is voor het CDA vanzelfsprekend.

SAMENVATTING

Samengevat moet het Hoogheemraadschap van Delfland straks als het aan het CDA ligt, de volgende speerpunten realiseren:

1. In 2027 moet minimaal 25 % van de wijken in het stedelijk gebied en minimaal 50 % van het bebouwd landelijk gebied (bijvoorbeeld glastuinbouw) meetapparatuur voor het oppervlaktewater hebben. Zo kunnen gemeenten en waterschappen beter meten waar wat wordt geloosd.
2. Alle bewoners van het gebied moeten in 2027 weten dat je geen frituurvet of medicijnresten in het toilet of in de gootsteen moet lozen. Iedereen moet weten hoe je dit dan opvangt en waar je het vervolgens laat. Het voorlichtingsmateriaal is begrijpelijk voor iedereen.
3. Over 4 jaar weet minimaal 25% van de bewoners wat een waterschap is en wat de belangrijkste taak is. Al het voorlichtingsmateriaal zal begrijpelijk en helder zijn voor iedereen.
4. Varen en zwemmen zijn leuke en makkelijke manieren om mensen het watersysteem te laten ervaren. Delfland gaat in ieder geval met 3 gemeenten gezamenlijk baggeren om varen beter mogelijk te maken. Zo maak je werk met werk. Waar mogelijk worden routes opengesteld om te varen.
5. Delfland wil over 4 jaar de hoeveelheid medicijnresten in het oppervlaktewater met 30% teruggedrongen hebben. Dit is gezien de vergrijzing een behoorlijke opgave. Dit gebeurt met techniek, voorlichting en gedragsverandering. Delfland werkt dan volledig samen met de relevante zorgverleners en betrokken organisaties. Daarnaast werken we hiervoor aan vermindering van het antibioticagebruik in de dierhouderij.
6. Een aantrekkelijke woonomgeving nodigt uit tot bewegen en leidt tot een gezonder bestaan en minder medicijngebruik. Delfland zit actief aan de tafels waar wordt gewerkt aan de inrichting van de leefomgeving. Voldoende wateropvang en groen hoort hierbij. Daarmee spelen wij meteen in op de klimaatverandering.
7. De zwemwaterkwaliteit in bijvoorbeeld de Krabbeplass, de Dobbeplass en het Delftse Hout is over 4 jaar met 25 % verbeterd. Wij willen dat mensen meer dagen per jaar kunnen zwemmen en genieten van het water.
8. Door klimaatverandering zullen dijken en kades versterkt moeten worden. Het CDA streeft hierbij naar innovatieve oplossingen.

9. Delfland werkt samen met het rijk, bedrijfsleven en de Unie van Waterschappen om meer mensen hun omgeving te laten vergroenen. Dit is belangrijk om hoosbuien op te vangen. De riolen kunnen het niet alleen aan en overstort vanuit de riolen willen we immers zo veel mogelijk voorkomen. Een groene tuin helpt om hoosbuien op te vangen, zodat er minder water naar het riool stroomt. Acties met bijvoorbeeld tuincentra helpen bewoners om de tuin te vergroenen. In 2027 doet 95 % van de tuincentra binnen Delfland hier aan mee. Ook komen er duidelijke regels voor de aanleg van vervangende wateropvang in geval van verharding en bebouwing.

10. Gezamenlijke zuivering van afvalwater door tuinders wordt gestimuleerd. In het huidige initiatief in Hoek van Holland werkt Delfland samen met tuinders. Wanneer blijkt dat deze methode succesvol is, krijgen alle tuinders die in een gebied liggen waarin gezamenlijk zuivering mogelijk is, de gelegenheid zich hierbij aan te sluiten.

11. In 2027 heeft het hoogheemraadschap van Delfland actief meegewerkt aan de toepassing van 5 innovatieve producten of projecten. Het gaat daarbij om producten of projecten die klimaatverandering opvangen, een bijdragen leveren aan de waterkwaliteit, het veiliger maken van Delfland voor de 1,2 miljoen inwoners, het bevorderen van de recreatie op of in het water, energiezuiniger werken of de grondstoffen uit het afvalwater hergebruiken.

- cda@pzh.nl
- 070 - 441 68 34
- Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG
- cda.nl/zuid-holland

- CDA Zuid-Holland
- [cdazuidholland](https://www.instagram.com/cdazuidholland)
- [@CDAZH](https://twitter.com/CDAZH)